

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, C. H. Douwes Dekker, J. Gratama,
V. J. P. de Blocq van Kuffeler, H. P. G. den Tex, Jan van der Waerden.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Naar aanleiding van de Deventer Kamerverkiezing.

Als de sociaaldemokraten hier komen, als zij zich trachten op te dringen aan de volkspartij, loopt het mis, wordt de eendracht verbroken, meende een der leiders van die partij. En daarom, meende hij verder, moesten zij maar uit de buurt blijven. Bestond er zonder inmenging van sociaaldemokraten kans, en veel kans, op verkiezing van een vooruitstrevend en het volk welgezinnd man, mét de woordvoerders der S. D. A. P. zouden in Deventer verslapping en verbrokkeling, naijver en twist hun intocht houden. Men was in Deventer van het socialisme niet gediend. Men was er landnationalisator. En men was er áárdig op weg. Zóóver, dat in de tweede kamer den heer Stoffel méér dan eens door een grappigen collega werd gevraagd wanneer nu de nationalisatie zou beginnen. Wil ik niet betwisten dat deze aardigheid meer als een flauwigheid bedoeld was — kamerleden bezitten in het algemeen niet de vereischte ontwikkeling om de treffende ironie van de vraag te begrijpen — kenmerkend voor het streven van den heer Stoffel en met hem van dat der Deventer volkspartij blijft ze voor óns.

Landnationalisatie is een passend ideaal bij een vooruitstrevende partij. Heeren en arbeiders die denken met een goeden wil samen te kunnen werken zijn juist de geschikte personen om zich landnationalisatie ten doel te stellen. Er bestaat een nauw verband tusschen hunne samenwerking en hun ideaal. Begrepen zij beter wat de eigenlijke strijd is die gestreden moet worden, zij gingen niet langer samen en lieten na dergelijke ongevaarlijke en heillooze plannen te smeden. Zoolang de richting van hun streven niet valt in de ontwikkelingsgang der maatschappij, is samenwerking mogelijk. Ook voor andere schoone zaken, vegetarisme, anti-viviseksie, wereldvrede, die langs den direkten weg die men inslaat, niet te bereiken zijn, is samenwerking tusschen menschen met verschillende belangen mogelijk.

De eisch van wereldvrede b.v., klinkt even revolutionair als die van nationalisatie van den bodem. Waarom kan de reaktionairste aller vorsten ze stellen? Omdat hij weet, of niet weet, door ze op deze wijze te stellen, geen stap tot haar oplossing te doen. Als men iets op zichzelf onbereikbaar verlangt, kan elkeen veilig, zonder zijn belangen te schaden, naar verwezenlijking trachten. Het is het geval van twee menschen, die afspreken samen op reis te gaan, en geen van beide wetende waar ze willen wezen, met groote eensgezindheid besluiten naar de maan te gaan. We verklaren deze eensgezindheid uit het feit, dat zij tóch thuis zullen blijven. Want zien ze werkelijk waarheen ze willen, dan zien ze meteen dat hun willen verschillen. Zoo gauw deze kennis, hier genoegzaam verstand om eigen belang te onderscheiden van buurman's, er is, is de eendracht verbroken.

Daar zijn we thuis. Als de sociaaldemokraten komen en erin slagen ieder zijn belang te leeren kennen, het volk het zijne, en de bourgeoisie van de weeromstuit het hare, ligt de volkspartij op haar derrière. Zeer juist gezien. Slechts moet men niet meenen met zulke verklaringen de sociaaldemokraten af te kunnen weeren. Zij komen, of

men ze roept of niet, overal waar zij de kans tot propageeren schoon zien. Zoo scheen ze in Deventer. Kan de nog over weinig middelen beschikkende socialistische partij moeilijk bij een algemeene verkiezing ziet overal inspanssen, bij een tusschentijdsche is dat anders. Dan moet er handelend worden opgetreden indien door samengaan van liberalen en volkspartij de klassenstrijd verbloemd wordt. Voor de socialistische zijn verkiezingen van geheel andere beteekenis dan voor burgerpartijen. Haar is het niet uitsluitend om den uitslag te doen maar mede om het verkiezingswerk zelf. Zij is niet tevreden een harer leden in de tweede kamer te zien, zij wil het volk socialistisch maken. Niet haar aantal afgevaardigden in de kamer maakt de macht uit der socialistische partij, maar de organisatie van het proletariaat. De organisatie van het proletariaat in een zelfstandige, dus socialistische partij. Want politieke organisatie die niet socialistisch is, is van geenerlei waarde. Vakbeweging, uiteraard proletarisch, omdat ze een voortbrengsel is van den klassenstrijd, kan zelfs als ze zich neutraal noemt, nuttig zijn en noodig zoolang ze niet socialistisch kan heeten, want wat ze ook wil, zij kant zich vanzelve tegen het kapitaal, maar politieke organisatie moet streng socialistisch zijn, zal ze niet direkt den vasten bodem van den klassenstrijd verliezen, om eens te water, door het liberalisme op sleeptouw te worden genomen. Komen in de economische beweging vanzelve de belangen van bezitters en niet-bezitters in strijd, in de politieke trachten alle burgerlijke partijen door het volk veel moois te beloven, die tegenstrijdigheid te verbergen. Als het om verhooging van loon gaat blijkt wel hoe zich de belangen verhouden, maar niet iedere politieke eisch draagt zulk een duidelijk stempel. Dikwijls schijnt het of verschil van inzicht verschil van meening doet ontstaan. De burgerpartijen stellen het b.v. voor alsof zij even gaarne als de socialistische den ouden arbeider een pensioen willen geven. Alleen de manier waaróp verschilt. Hun methode is praktischer. En dit is een voorbeeld uit vele. Altijd kan men in de politiek door het een weg te moffelen en iets anders op den voorgrond te plaatsen de dingen anders doen schijnen dan zij zijn. Daarom is het noodig dat een politieke arbeiders-organisatie zich socialistisch noemt; dan schrikken de burgers en van schrik laten zij de arbeiders merken iets anders te willen.

De Deventer volkspartij is een treurig voorbeeld van het verlopen eener niet-socialistische organisatie. Geleid door een man die het ontegenzeggelijk goed meende met het volk, maar niet den klassenstrijd erkende en erkennen leerde, kwam zij er toe dien strijd te loochenen en te verwarren door samen te werken met liberalen. Moesten de Deventer arbeiders denken dat één man hun belangen en die der nieuw-liberalen zou kunnen voorstaan? Afgezien van de politieke overtuiging van den heer van Loenen, die m.i. bewezen heeft meer aan de zijde van het volk te staan dan aan die der bourgeoisie, mochten de sociaaldemokraten niet lijdelijk aanzien dat de klassenstrijd, dat is het socialisme, vergeten werd voor het verlangen een zetel te winnen. Van hoe groot belang het voor ons is kamerzetels te bezetten, ook niet een partijgenoot zouden wij in de kamer mogen brengen door het beginsel van den klassenstrijd te verzaken. Van meer gewicht dan de gekozene, zijn de kiezers. Hen mag men geen zand in de oogen strooien. Helder moet uitkomen dat hun belangen

andere zijn dan die der bourgeoisie. Juist in een hoope-looze warboel als de Deventer politiek, moet klaarheid worden gebracht. Een georganiseerd en klassebewust proletariaat als het Duitse, kan misschien zonder verwar-ring te stichten, aangeraden worden uit praktische redenen op een geavanceerde te stemmen. Een niet-socialistische bevolking moet men eerst den klassenstrijd leeren zien.

En ten slotte zullen, als de heer van Loenen valt, niet de socialisten maar de liberalen daar de schuld van zijn. Toen van katholieke zijde neiging bleek een conservatief te steunen, heeft de oud-liberale kiesvereniging de voor-uitstrevenden met hun gebakken peeren laten zitten, en in allerijl Jhr. de Beaufort gecandideerd. Het vleesch is zwak. En zelfs de volkspartij lijkt den conservatieven een gevaar- vol ding. Al is zij machteloos en dus behoudend, zij praat toch van vooruitgaan. Wel, de echte behouders vinden het oorbaar daarover te zwijgen.

L.

Rede van Cornelia Huygens.

Een beter onderwerp voor de eerste lezing der S. D. P. C. dan „het Historisch Materialisme” ware zeker moeilijk te kiezen geweest. Bij elk ander hoofdstuk van 't Socialisme zal de kennis hiervan nuttig, zoo niet noodzakelijk zijn en als zoodanig vormt het een uitstekende ouverture. Deze eerste vergadering kan dan ook als zeer goed geslaagd beschouwd worden.

De spreekster begon hare rede met eene inleiding die dienen moest om de verkeerde begrippen die bij sommigen nog over het historisch materialisme bestaan weg te nemen. Zoowel het wetenschappelijk materialisme van Büchner, en Molenholt, als het historisch materialisme en 't daar mee samenhangende materialisme van Darwin en Huxley hebben altijd bloot gestaan aan de belachelijk making en de verguizing van spiritualisten, theologen, mystici en anderen, die het niet begrepen. De materialist werd een stoffes-mensch genoemd, hij zou per se atheïst moeten zijn en ontkenner van alle hooger leven, iemand die alleen maar lijfslusten ken en de bevrediging daarvan. De philister verstond, onder materialisme: eten, drinken en te veel drinken, zonden, beurszwendel, ontucht enz. En daar tegenover stond de idealist, geloovende aan geest en ziel, aan leven hier namaals en ieder die dit niet deed werd een platte materialist gescholden. Maar reeds dade-lijk biedt de maatschappij het voorbeeld aan, dat de materialisten niet alleen voor de lusten van hun maag leven, want zij moeten wel idealen hebben en geloof, zij moeten wel „idealisten” zijn om den hoon en spot der menigte voor hun beginselen te verduren.

En de bourgeois-idealist, die de bestaande toestanden aanhangt en niets te maken wil hebben met „de alleen voor hun lichaam zorgende materialisten”, geniet eer en onderscheiding en de achting van allen.

Zooals het materialisme van Huxley het dualisme niet buiten sluit, evenmin als dat der natuurwetenschappelijken, zoo sluit ook het Marxisme het bestaan van een godheid niet uit. Het beschouwd den mensch in zijn maatschappe-lijke verhoudingen, als sociaal wezen. Andere vijanden van 't Marxisme stellen de historische materialisten voor als utopisten. Maar evenmin als bij de revolutie van 1789 is hier sprake van utopieërs, alleen van een klassenstrijd. De bourgeois erkennen dezen strijd niet. In dat toch zouden zij het heer- en knechtschap erkennen, en de opkomst van den vierden stand, met hun verval als onvermijdelijk gevolg. Van 't Marxisme nu, dat ons de evolutie der men- schen openbaard, gegrond op de verhouding der menschen- groepen tot de natuur is de sociaal-democratie de bevesti- ging. De strijd der soc. dem. is geen ethische maar een klassenstrijd, al heeft ze een ethische afschijning.

De klassenstrijd is de wortel, waaruit de bloem van 't ideaal oprijst. En 't voedsel wordt getrokken uit het leven zelf. Geen tegenwerking nu kan den groei tegenhouden want hoe sterker de bourgeoisie haar heerschappij zal doen voelen, hoe krachtiger de soc. dem. zal oprijzen. Hier is 't werkelijk een groeien tegen de verdrukking in.

En oude historieschrijvers waren ideologen. Aan de ideeën uit den hemel in de hersens der groote mannen gekomen schrijven zij de beschaving toe. Maar de ideeën juist zijn de gevolgen van de maatschappelijke verhoudin-

gen en waar die ideeën, die de menschen altijd naar vooruitgaan doen streven, gaat de evolutie haar gang. Zoo ziet men reeds in tijden van barbaarsheid wetten ont- staan uit de economische verhoudingen. Zoo ziet men het leven in familiegroepen met communisme waar het matri- archaat heerschte. Daarna kwam het patriarchaat door de monogamie en van hier dagteekent de onderdrukking der vrouw, want van hier af is de vrouw gedwongen voor zich zelf en hare kinderen te produceeren.

Ook uit opvolging der godsdiensten blijkt dat zij afhangt van de maatschappelijke verhoudingen.

In den tijd der eerste Christenen het communistisch leven. Dan de heerschappij der moederkerk, tot de pro- ductiewijze de overgang van 't feodale tot het burgerlijke stelsel deze onmogelijk maakte en de hervorming in ver- schillende landen tegelijk ontstond. En als verheven afschaduwing van de Soc. dem. zal misschien de theosofie de godsdienst van allen worden.

Zoo is de productie-verhouding de economische verhou- ding en niet is het maatschappelijk zijn het gevolg van het bewust-zijn.

De verhouding tot de natuur is de basis van 't maat- schappelijk proces en hier boven de ideologische boven- bouw van zeden, godsdienst, recht en kunst. Nu zou men kunnen aanvoeren hier tegen dat dan het historisch materialisme de prediking van 't noodlot was, doch dan zou weggeredeneerd worden de mensch in zijn enorme verscheidenheid van aanleg. In den mensch toch vormen zich de ideeën en een groote factor zal dus zijn het ka- rakter en den aanleg van den mensch. De mensch is als 't ware de beweegkracht. Door de economische verhou- dingen, die het fundament zijn, vormen zich in hem de ideeën die weer andere economische verhoudingen zullen scheppen.

Na de openbaring der evolutie zal de maatschappij sneller vooruitgaan, omdat nu gekend worden de wetten die zij bij haar vooruitgang gehoorzaamt.

Dat het historisch materialisme geen dogma is blijkt uit de strijd der aanhangers onder elkaar over onderdeelen. De oudere Marxisten beweerden dat het klimaat geen invloed had op den mensch als maatschappelijk wezen. Toch is de indirecte inwerking gemakkelijk aan te toonen. Het klimaat toch werkt op productiewijze. Zoo zal in Zwitserland de omwenteling veel vredelievender zijn dan in de groote fabriekslanden. Zoo zijn de Noordelijke volken meer ontwikkeld dan de in warmer streken wonenden, want de Noordelijke volken toch zijn gedwongen te produ- ceeren en produceeren ontwikkelt bij den mensch kunstzin enz. Dus wel degelijk heeft klimaat invloed op den ideo- logischen bovenbouw.

Ook het allerwege ontbranden van den strijd der feministen is een gevolg der productiewijze. 't Kapitalisme toch doet aldoor het proletariaat toenemen en bestrijdt voornamelijk den middenstand. 't Aantal huwbare mannen neemt dus vooral in den middenstand voortdurend af. De midden- standsvrouwen zijn dus wel gedwongen emancipatie te eischen. Maar de burgerfeministen zien dit niet in. Zij zijn ideologen. Zij beschouwen den strijd als een strijd om recht en denken dat de ideeën uit den hemel zijn gekomen, maar de groote oorzaak, het privaat bezit, kennen zij niet. Vandaar de zonderlinge uitspraken der burger-feministen. Zoo zegt een: „De wereldgeschiedenis heeft zich 't advies der vrouw niet ten nutte gemaakt.” Kenden zij de oorzaak, dan zouden zij inzien dat onder 't privaat bezit gelijkstelling met den man onmogelijk was, dan zouden zij zich aanslui- ten bij de arbeidersbeweging. Nu wenden zij zich van de S. D. A. P. af.

't Weten vanwaar de ideeën komen geeft bezielende kracht. Waar de burger-idealist zoekend vraagt vanwaar die drang naar vooruitgang altijd, daar weten de historisch- materialisten het. Vandaar dat de laatste overwinnen moeten. Zij zijn niet binnen de enge klasse-grenzen ge- gangen maar zien er overheen. Zij die de wetten niet kennen zijn toch even goed afhankelijk van die wetten, maar de materialisten, die ze kennen, kunnen voorwaarts gaan in de goede richting. Maar ontsteekt licht over 't verleden en bestraalt de toekomst. Eenmaal dan zal de chaos vervangen worden door harmonie, omdat de wetten der evolutie bekend zijn.

't Debat was niet zoo belangrijk als verwacht kon worden. Anti-socialistische meeningen werden niet verkondigd, wat misschien voor die meeningen 't beste was.

Een der aanwezigen merkte op dat de arbeiders van de lezing waarschijnlijk niets zouden begrepen hebben, waarop

de inleidster en voor haar de voorzitter mededeelde dat de rede voor studenten bestemd was, maar dat men de arbeiders niet buiten had willen sluiten.

De heer O. Birnie vroeg naar 't verband tusschen theosofie en sociaal-democratie en dacht dat pantheïsme eerder de godsdienst der toekomst zou zijn.

't Verband bestond volgens de inleidster daarin dat theosofie is een godsdienst voor alle volkeren zonder te letten op grenzen, verschil in aanleg enz. Pantheïsme is meer filosofie.

De heer Hamer roerde weer de zaak zelve aan toen hij als zijn meening uitsprak dat het ideaal niet afhangt van de productiewijze. „Zou de heer Hamer 't zelfde ideaal als nu gehad hebben, ware hij geweest bewoner der Zuidzee-eilanden?”

Namens een paar der aanwezige dames doet een der aanwezigen de vraag of de menschen in den socialistischen heilstaat geen gemis aan energie zouden hebben en zouden de menschen geen idealisten moeten zijn?

De spreekster zeide dat integendeel de energie zal toenemen. Nu is 't eenige doel geld en een beetje eer, en gekweekt zijn deze drijfveeren door de kapitalistische productiewijze. In de socialistische maatschappij zullen natuurlijk de menschen anders aangelegd worden. Gemeenschapszin zal dan 't groote kenmerk zijn. Reeds nu ziet men de grootste toewijding en opofferingen in kloosters en in 't leger, waar niet geld doch het samen strijden voor een grootsch doel, en ook wel eerezucht, de drijfveren zijn. Zooals de idealen gevormd nu worden door de kapitalistische productiewijze, zoo zullen ze dan opbloeien uit de socialistische maatschappij en zal in de plaats voor 't egoistisch jagen naar geld gekomen zijn de liefde voor gemeenschap.

v. d. B.

Eene „Memorie van Toelichting” van den Senaat van het D. S. C.

Ter begeleiding van eene wetswijziging die de Senaatskosten gedeeltelijk door het Corps wil laten dragen, zijn in het licht verschenen eenige tot kul-zinnen samengeplakte woorden.

Indien de Senaat niet nog-al-aardig was opgetreden in den groentijd, dan zou ik hem voor dit jongste optreden de grootste straf hebben toegediend, die er voor hem kan bestaan, n.l. het publiceeren van genoemde „Memorie van Toelichting”.

Mijne heeren, ik kan zooveel op dat ur-prul schelden als ik wil, ik kan dat manuskript in walging scheuren tot duizend stukjes, 't gebruiken voor closet-papier, 't bekauwen, doorslikken en uitkotsen, — zoolang ik het niet publiceer ben ik voor den Senaat de verpersoonlijkste toegeeflijkheid.

Mijne getrouwe lezers, laat ik u even mededeelen wat onze „Memorie van Toelichting” behelst: De Senaat vindt het in het belang van het Corps door tegemoet te komen aan eventueele finantieele bezwaren, de keuze van Senatoren te vergrooten. De Senaat deelt tevens mede dat dit handelen in het belang van het Corps voor hem een moeilijke en onaangename taak is, de Senaat decreeteert verder dat subsidie ongewenscht is,

de Senaat stelt billijkheidsgevoel voor,
de Senaat erkent in het hoogste Lichaam de mogelijkheid van misbruiken,
de Senaat crisiteert de regelingen in andere Corpsen, en ten slotte

de Senaat vindt zijn voorstel in ieder opzicht aannemelijk. Eenige alinea's liet ik wijselijk rusten om ons hoogste Lichaam niet te vertoonen als getrouwe fonograaf van koeien-waarheden.

Echter zit er in die totaal mislukte plumpudding van de keukenmeid toch een zekere doecis voedsel, maag-houvast; laten we dat nog even vasthouden.

„Het is een feit dat onmiskenbaar waar is, dat een subsidie van den Senaat in geen geval gewenscht is”, (de Senaat zal mij dit kleine citaat wel vergeven, als hij mijn welwillendheid ziet van een paar woorden niet onder de aandacht te brengen door te cursiveeren — dat zou niet lief van me zijn geweest.)

Waarom is er in de magere soep geen enkel balletje? Waarom is hier geen enkel argument voor die enorme bewering? Vooral in dit stuk — dat zooveel verwantschap toont met het dubieuse telwoord — klinkt zoo'n gezegde zoo hol.

Weet de Senaat, die het woord „billijkheidsgevoel” durft gebruiken, niet dat het „Subsidie” de mogelijkheid openstelt voor „the right man” om „on the right place” te komen? — Of weet de Senaat dit heel goed, maar ziet hij zelf tevens de onmogelijkheid in om een onzinnig, reactionair standpunt te verdedigen?

Ik wil nog een rotnest aanwijzen en dan dit duffe zaakje maar laten voor wat 't is. — De Senaat vindt het verkeerd wanneer het Corps alle verplichte groote kosten (want daarover handelt het hier alleen) draagt, en wel om misbruiken te voorkomen.

Ziet de Senaat, o maximum van domheid, dan geen middel om, zonder dat de Senatoren „meevoelen” misbruiken te coupeeren?

Wanneer f 1000,— — volgens den Senaat zeer voldoende ter bestrijding der verplichte onkosten — de basis is van de voorgestelde Corpsbijdragen, hoe kunnen er dan misbruiken plaats vinden wanneer het Corps deze 1000 gulden ten volle bijdraagt?

Behalve deze Senaats-ongerijmdheid, is het basiscijfer 1000 beslist te laag genomen.

Als derde grief werp ik den Senaat voor dat hij in barensweeën wel kermend uitroept: De paarden die de haver verdienen zullen ze hebben, maar in plaats van hen nu te verzadigen gaat hij ze alleen behoeden tegen verhongeren.

Als beginsel had bij den Senaat moeten vaststaan dat het missen van een rijke vader of oom geen reden mag zijn dat de Corpsbetrekkingen, door de wet toegankelijk gesteld aan allen, voor de aangewezen personen zijn gesloten.

Dit gewone rechtsbeginsel had ik wel niet bij den tegenwoordigen Senaat kunnen veronderstellen; echter behoefde het optreden van den Senaat daarom nog niet beginselloos, dom en onberedeneerd te zijn.

Ik heb diep medelijden met den Senaat, vooral daar bij het volbrengen van dezen taak (in het belang van het Corps, onaangenaam en moeilijk voor hem) voor velen het bewijs geleverd zal zijn, hoe hoog-noodig Senaatssubsidie is.

Lieve Senaat breng uw gewrocht wonder ventre-à-terre naar het huis van Barmhartigheid, maar vergeet vooral, het ooit weerom te halen.

N.B. Het is soms gewenscht nog duidelijker te zijn dan duidelijk. Daarom zij hieraan nog toegevoegd de opmerking dat ik gesproken heb over het „Lichaam Senaat” en niet over de Samenstellende Leden.

F.

Naar aanleiding van 't door den Senaat ingediende voorstel tot Wetswijziging.

De Senaat stelt voor de Corpscontributie van f 10 op f 15 te brengen om twee redenen; ten eerste om de lustrumfeesten uit royaler beurs te kunnen vieren, ten tweede, wat mijns inziens in de allereerste plaats genoemd had moeten worden, het besturende lichaam van het Corps, den Senaat, tegemoet te komen in de finantieele bezwaren die aan 't Senaatslidmaatschap zijn verbonden.

Voornamelijk of liever uitsluitend wensch ik de laatst voorgestelde regeling te bespreken.

Vanzelf spreekt 't dat van veel belang is te weten, hoe een instelling als een studentencorps gedurende een tijdvak van vijf jaren zal worden bestuurd, dat de leden die tot dat besturen worden aangewezen, in alle opzichten voor hun taak geschikt zijn, dat de belangen van 't Corps veilig zijn in hun handen, dat zij 't Corps voorlichtende op 't pad dat het heeft in te slaan, vol vertrouwen kunnen worden gevolgd.

't Wil mij voorkomen, dat dit van veel meer belang is dan te weten op welke wijze 't Corps om die vijf jaar gedurende een paar dagen zal feestvieren en dat, zoo hoogere belangen dit mochten verhinderen, dit feestvieren wel eens zou kunnen worden nagelaten. In elk geval is de finantieele zijde van bij lange na zoo'n beteekenis niet om daaraan in een

memorie van toelichting een dergelijke plaats in te ruimen, vooral niet als wat volgt zoo'n schitterende verdediging is van 't voorgestelde.

't Stuk maakt pretensieuselijk aanspraak op den naam „Memorie van Toelichting”. Onder ons gezegd is 't een prul van 't bedenkelijkste gehalte.

„Minder gemakkelijk en minder aangenaam zeker voor den Senaat is te verklaren” heet het, waarom de Senaats-subsidie wordt voorgesteld. Wat het eerste betreft had de Senaat gerust kunnen schrijven: zeer moeielijk val 't ons de door ons voorgestelde regeling te verklaren, terwijl 't „minder aangename” op z'n minst genomen misplaatst is.

Wat toch is 't geval. Meer en meer blijkt dat niemand de kosten van de vertegenwoordiging van het Corps uit eigen zak wil bekostigen, dat de eer lid van 't Bestuur te zijn, niet opweegt tegen de financiële bezwaren er aan verbonden. Uit welk oogpunt is dit „minder aangenaam”? Ik verklaar dit niet te begrijpen.

„De Senaat die zonder zijn nieuwe commissarissen op 't punt staat z'n zetel voor anderen te verlaten, meent dat 't hem past waar hij zelf dus geen voordeelen meer zal plukken van de bedoelde toevoeging, in 't belang van 't Corps dit te mogen voorstellen.”

De aanhef is volkomen onduidelijk. De Senaat treedt in zijn geheel af, met commissarissen en al en daarmee uit. Of die heeren zullen worden herkozen is een tweede en 't is vooruitloopen op de gang van zaken daarover nu reeds uit te wijden.

Voor de rest is de clause een kruideniers-overweging in den naren zin van 't woord. De Senaat begrijpt niet dat hij de voortzetting is van de rij van mannen die de belangen van 't Corps en van den Senaat als zoodanig hebben behartigd en dat zelfs al zouden deze vijf leden geprofiteerd hebben van de voorgestelde wijziging, zij ze zeer wel hadden kunnen, neen hadden moeten voorstellen, als ze gemeend hadden dat ze in 't belang van 't Corps en van den Senaat waren. Heeft 't Corps zijn goedkeuring aan de wijzingen gehecht dan zal den Senaat nooit 't verwijt van naar-zich-toe-rekenen gedaan kunnen worden.

Nu komt de schitterendste tirade in de uitstekende memorie, een fanfare, een getoet om dol van te worden. „Het is een feit dat onmiskenbaar waar is dat een subsidie van den Senaat in geen geval gewenscht is.” Een dergelijke bewering zonder eenige toelichting, oogenschijnlijk als een stuk graniet er uitzijnde, blijkt onder 't begrip enormiteit te ressorteeren, en een ellendig kartonnen namaaksel te wezen. Je moet maar brutaal zijn. Er staat letterlijk niets in. Hoever gaat een subsidie, waar begint een toelage, wat zijn verplichte groote kosten, wat verplichte kleine? (zooals later in de „Memorie” wordt vermeld). Wat behoort tot de vertegenwoordiging van 't Corps en wat niet?

Maar bovendien, 't is te belachelijk een dergelijke zinsnede zonder verder bewijs neer te schrijven, als men er nog eenige beteekenis aan hecht. 't Gaat nu eenmaal niet iets als een paal boven water te laten staan, vooral niet als de evidentie niet een ieder duidelijk is.

Ik hoop zoo dadelijk aan te toonen dat 't evenzeer onmiskenbaar waar is dat een subsidie voor den Senaat zeer zeker gewenscht is, in den gezonden beteekenis, nader toe te lichten, aan dat woord te verbinden.

Verder constateert de Senaat dat aan de onmiskenbare waarheid niets is te doen. Je zou zeggen....!

Nu komt nog een schitterend stuk Nederlandsch.

„Iedere Senaat maakt z'n kosten verder naar eigen inzichten en gevoelens, het is verkeerd te overdrijven, anders te doen dan een vorige Senaat, dan spreekt het vanzelf dat men ten slotte op moet gaan zien tegen te groote kosten, maar het is billijkheidsgevoel dat wij u voorstellen dat het Corps althans een deel overneemt van de voornaamste, meest **verplichte** groote kosten, die den Senaat maakt voor het Corps. Zooals officieele tafels bij inauguratie, diës of andere gelegenheid, zijn rijtuigen en logies als hij 't Corps moet vertegenwoordigen.”

„De kosten geheel te doen dragen zou o. i. verkeerd zijn nu blijft de Senaat zelve mee voelen, hij zal geen misbruik maken door te overdrijven.”

Het is verkeerd anders te doen dan een vorige Senaat. 't Is goddelijk! Waarom deze wetswijziging dan voorgesteld? 't Valt moeielijk de ernst te bewaren bij deze opeensstapeling van nonsens: waarom spreekt 't vanzelf dat men dan op moet gaan zien tegen de groote kosten?

Verder is 't natuurlijk geen „billijkheidsgevoel dat wij u

voorstellen”, maar een voorstel tot subsidieeren van den Senaat. Je kunt geen billijkheidsgevoel voorstellen.

Dan verder: de voornaamste, meest **verplichte** groote kosten. Wat een slagen om den arm en wat een halfheid.

Welke zijn de voornaamste, welke de verplichte, welke de meest verplichte, welke de voornaamste meest verplichte kosten? 't Is een geklets.

Wat „(blijft) nu de Senaat verder zelve mee voelen”, wat beteekent dit?

„Een blik op de bevriende studentencorpsen doet ons zien dat deze methode ook elders bestaat, b.v. in Amsterdam, waar het subsidie overgroote afmetingen heeft genomen en in onze oogen zelfs misbruiken kunnen worden geconstateerd.”

Dien weg schijnen wij dus ook op te moeten, waarlijk weinig verblijdend. Verder: In Amsterdam schijnt men „het” subsidie te hebben en 't staat onmiskenbaar vast dat dit 't verderfelijkmste is wat er bestaat! In geen geval dus een blik op bevriende studentencorpsen, want daar heb je „het” subsidie, „dat” overgroote afmetingen aan kan nemen terwijl in Leiden en Utrecht de officieele kosten geheel worden vergoed, wat naar de „Memorie” zelve zegt niet aan te bevelen is.

Als je dus 't Senaatsvoorstel wil aangenomen zien sla dan geen blik op de bevriende corpsen, zooals de Senaat in z'n onschuld wel doet. 't Brengt je al de ellende van 't voorgestelde stelsel voor oogen.

Nu komt nog de naïeve verzekering dat „Behoorlijke boekhouding en regeling omtrent de uitvoering van dit toe te voegen artikel het in ieder opzicht aannemelijk maken.”

Als 't op de behoorlijke regeling omtrent de uitvoering moest worden aangenomen heb ik er een zwaar hoofd in, want daar heb ik nog niets van kunnen ontdekken. Gelukkig dat de Senaat z'n eigen voorstel aannemelijk vindt in ieder opzicht nog wel.

Ik veroorloof me de vrijheid daarin met den Senaat van meening te verschillen en op de door dat college aangevoerde gronden zou ik zeer tegen de zaak zijn en gelukkig heb ik andere motieven die naar ik hoop de subsidie niet alleen billijk maar noodzakelijk zullen verklaren.

Ik wensch me met de „Memorie” niet langer te oecupeeren. 't Is ergerlijk slecht.

Wat nu de gronden betreft waarop 't voorstel moet worden ingediend, deze zijn de volgende:

Waar de corpswet in art. 6 sub b Hfdst. II, den leden 't recht van benoembaarheid tot alle betrekkingen in 't corps geeft, moet diezelfde corpswet de middelen aan de hand doen dat deze alinea niet een doode letter wordt.

't Behoefte geen betoog dat waar betrekkingen lasten opleggen, die door de leden niet gedragen kunnen worden, die betrekkingen door hen niet kunnen worden vervuld. Benoembaar zijn ze in den letterlijken zin natuurlijk, maar 't vervullen wat toch 't gevolg van 't artikel moet zijn blijkt onmogelijk. 't Corps moet mitsdien die onmogelijkheid buiten sluiten, door bepalingen in de corpswet daaromtrent op te nemen.

't Direk gevolg ervan zal zijn dat de keuze voor 't vervullen van de betrekking beperkt blijft, tot die weinigen die zich die lasten (in casu financiële) willen getroosten, kunnen hieruit geschikt worden benoemd? zijn onder die genen die als aangewezen zijn de betrekkingen te vervullen?: dit is louter toeval en in de meeste gevallen zal men zich met den tutularis behelpen bij gebrek aan beter. En welk een gevoel voor den eenigszins denkenden functionaris de wetenschap dat hij voornamelijk, zoo niet uitsluitend, door zijn gevulden beurs tot 't vervullen van 't ambt is geroepen.

Heeft men eindelijk na lang zoeken en tobben alle plaatsen bezet dan mag men blij zijn de commissie of den Senaat voltallig te hebben en hangt, min of meer van de leden dier commissies af hoe en in welke mate zij 't corps wenschen te vertegenwoordigen, of de eer er van op te houden. Lastig wordt 't bovendien aanmerking te maken op hun handelwijzen in zooverre dat in theorie natuurlijk de handelingen zeer wel te gispren zijn maar dat in de practijk de redeneering: „Laten we in Godsnaam maar niks zeggen we hebben er net vijf bij elkaar” dikwijls den doorslag geeft. Het, zij 't niet uitgesproken bewustzijn: „Als jullie 't niet goedvinden dan moet jullie 't maar weten maar dan gaan wij weg en dan zit je met je gebakken peren” aan den anderen kant is in de practijk geenszins achterwege gebleven.

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 8 DECEMBER 1898.

Beiden de onafhankelijkheid van 't corps en van den Senaat lijden onder den thans bestaanden toestand.

Ten slotte is 't natuurlijk noodig dat als 't corps zegt: „Ik wil vertegenwoordigd worden”, dat 't dan tevens de middelen geeft om die vertegenwoordiging zijner waardig te doen plaats hebben. Deze overweging alleen is reeds „voldoende een Senaats-subsidie in te stellen. Als iemand zegt: „Jij moet dit of dat doen” dan zeg-je natuurlijk: „geeft me de middelen”, anders wordt 't een dienst en geen verplichting. De Senaat nu is verplicht 't corps te vertegenwoordigen en de eer te handhaven (Artt. 9 en 10 Hfdst. IV) dat is geen dienst dien hij aan 't Corps bewijst, dat moet; 't is onverbrekkelijk vast aan 't begrip Senaat. 't spreekt nu van zelf dat 't Corps die verplichting helpt vergemakkelijken.

Deze vier overwegingen vormen de basis voor de Senaats-subsidie, 't geen dunkt me onmiskenbaar waar is.

Of men nu spreekt van subsidie, van bijdragen in de kosten, van toelage of representatiegelden, dat is alles 't zelfde en een kwestie van woorden, 't begrip blijft dat 't corps den senaat in staat stelt de vertegenwoordiging naar behooren te doen geschieden.

Iets anders kan er niet onder verstaan worden.

„De kosten geheel te doen dragen zou o. i. verkeerd zijn nu blijft de Senaat zelve mee voelen hij zal geen misbruik maken door te overdrijven” zegt de voortreffelijke „memorie” en voor zoover je er uit kunt wijs worden schijnt mij bedoeld, dat indien 't Corps alle kosten betaalde dit bij lustra in andere plaatsen aanleiding zou kunnen geven tot tegen elkaar concurreeren van corpsen wie de schitterendste vertegenwoordiging zal ten toon spreiden.

Behalve dat lijkt 't mij ook daarom gewenscht de Senatoren althans iets in de kosten bij te laten dragen om eventueel intrigeeren naar de voordeelige eervolle betrekking eenigszins te beteugelen. Een jaar feestvieren zonder een cent te betalen is voor sommigen misschien een niet te versmaden genoegen.

De Senaat stelt voor $\frac{2}{3}$ van de kosten der vertegenwoordiging tot een maximum bedrag van f 1000.—, door 't Corps te doen betalen.

Overweegt men 't feit dat een Senaat in gewone omstandigheden ongeveer f 2500.— à f 3000.— uitgeeft dan moet dunkt me direkt in 't oog springen dat dit maximum zeker zal worden bereikt en dat men een vast bedrag van f 2100 ten minste kan aannemen. Er blijft dan voor ieder Senator nog f 250.— uit zijn eigen zak bij te leggen een waarlijk vrij respectabel bedrag, dat niet gemakkelijk zal minderen.

Voor den Senaat in een lustrumjaar zal een subsidie van f 2000.— niet te gering zijn.

Dit is nu meer ten bewijze dat de voorgestelde subsidie per sé te laag is en, wil men eenig effect van de voorgestelde wijziging zien dan moet er met flinken greep in de beurs getast worden. „De keuze der Senatoren is te beperkt” constateert de dilicieuse memorie alsof dit nu pas duidelijk wordt. Wanneer 't dus werkelijk 't streven is deze keuze te verruimen, niet alleen 't woord „te” maar ook 't daarop volgende te kunnen schrappen, dan geen halve maatregelen.

Het geheel eindigt tenslotte met de uitnoodiging de wetswijziging van terugwerkende kracht voor dit jaar te laten zijn.

Dit is op eveneens dwaze wijze in elkaar gezet.

Ten eerste 't feit met een uitnoodiging, min of meer ressorteerende onder de rubriek voorstellen in een Memorie van „Toelichting” aan te komen dragen, maar dan ten andere was 't een kleine moeite en in alle geval juist geweest een overgangsbepaling voor te stellen, zooals altijd gebeurt bij verandering van bepalingen, die eenigen tijd nawerken. Men ontgaat dan discussie over verschillende mogelijkheden n. l. of bij de invoeringen van de nieuwe bepaling de oude tijdelijk van kracht blijft, en zoo niet, hoe dan gehandeld zal moeten worden.

„Mochten deze wetsveranderingen worden aangenomen, zoo treden ze natuurlijk direkt in werking, maar wij noodigen U uit nog te besluiten dat ook de Corpscontributie van dit jaar reeds f 15.— bedrage”. Zonderlinge logica:

't Besluit treedt direkt in werking maar toch Er kan bovendien kwestie wezen: bv. menschen (met name 't eerste jaar) lid geworden op een contributie van f 10.— moeten nu zonder er iets aan te kunnen doen f 15.— betalen. Wacht men tot 't volgend jaar dan kunnen ze bedanken. Iemand zegt: dat kunnen ze toch wel. Wordt evenwel iemand lid om te bedanken?

De zaak is naar ik hoop voldoende toegelicht. Laten we den hemel bidden voortaan van zulk prulwerk als deze Senaatsarbeid is, verschoond te blijven!

R.

POLEMIEK.

Het oorspronkelijk stuk „Wetenschappelijke Proletariërs” en de heer v. Musschenbroek c. s.

Het is eenvoudig 'n ondoenlijkheid om 'n debat zuiver te houden, dat zoo uit v. Musschenbroek's handen komt als het debat over L.'s oorspronkelijke „oproeping”. Geen wóord blijft meneer te reppen over den eigenlijken inhoud, geen zin bij hem die onmiddellijk verband houdt met wat L. nu eigenlijk in z'n eigenlijke stuk zegt; zelfs bij benadering kunnen we niet goed uitmaken of de een of andere pruttel-paragraaf op déze zin van L., op dié boutade, of op die andere hatelijkheid slaat. Liep de discussie bij sommigen wel eens over bestaande kwesties als: de al-of-niet-rooskleurigheid der ingenieurs-toekomst, oogenschijnlijk-kontradiktore beweringen, ontaktischheid, — nu hebben we een debat over: wie of beter socialist is, v. Musschenbroek of L.; wie of meer recht heeft verstandig te mogen heeten en niet bekrompen te zijn; wie op 't beste pad is (het pad der deugd ongetwijfeld) en den ander waar mag vinden; allemaal dingen die in kwestie nooit bestaan zouden hebben, ware er geen v. Musschenbroek geweest met een zin voor „langs de meubeltjes heenpraten”. Wanneer men met v. Musschenbroek begint over het vuile weer, dan eindigt-ie over de heiligheid van Sint Aloysius, en men houdt z'n kerfstok niet maagdelijk om reden van het ongeloof van dien eenen oom, dien men niet kent, aan de trouw van de overeenkomstige tante, die ons niet interesseert. „Als de nikker maar 'n naam heeft”, zei Robinson ten-minste nog; maar v. Musschenbroek kan den eenen neger niet van den anderen onderscheiden en noemt ze allemaal bij denzelfden dag.

Ik wil hier nu nog even trachten enkele punten in het debat te stellen, en als even-zoo-vele-palen te-midden van v. M's. en anderer drijvende onheils-kreten te planten:

1. L.'s stuk was geen propagandistisch artikel, maar eene eenvoudige mededeeling met daar-aan verbonden een „oproep”.

2. De „mededeeling” móest uit den aard der zaak een min-of-meer individueel karakter hebben; de zaak waar L. toe opriep was uit den aard der zaak hier-van gescheiden en had een streng-sociaaldemokratisch karakter.

3. Al berustte de „mededeeling” dus ook op nóg zoo veel onzuiverheden, zij had geen propagandistische tendens en stond slechts in zijdelingsch, individueel verband met de zaak waartoe werd opgeroepen: kon dus in geen enkel opzicht de sociaaldemokratie ten kwade komen.

Dat de „fiere menschen, die enz. enz., de meest-waardevolle elementen” zich door de persoonlijke heftigheid en de individueele onjuistheden van eene zeer-speciale „mededeeling” van L. laten afschrikken om tot de sociaaldemokratie te komen, pleit niet voor de hersens der „fiere menschen, die enz. enz.”, schaadt in ieder geval niet de sociaaldemokratie maar slechts de „fiere menschen” en is niet de schuld van L. maar van de „fiere menschen”-zèlf. Wat L. deed was geen „noodeloos op de vlucht jagen”, was er veel te persoonlijk voor . . . en te onschuldig. Willen de menschen nu per-see op de vlucht, goed! Het socialisme is niet gemaakt om als

stroohalm te fungeeren voor „meest-waardevolle” verongelukte bourgeois-idealisten, het is de systematisering der wereldbeschouwing van het moderne proletariaat, zal dus slechts door háar kracht in de hoogte gaan, kan slechts door háar verwezenlijkt worden. Hiermee is niet gezegd dat buiten haar geen anderen den groei beïnvloeden kunnen, maar hiermee is gezegd dat L. als sociaaldemokraat zich niet bliksemsch-veel te storen heeft aan een opde-vlucht-gaan van eenige hybridische „meest-waardevolle” bourgeois die schrikken van hun broertje's schaduw. De arbeidende klasse gaat als 't kán met hen, als 't móet evengoed zonder hen; ze zal er in de allermeeste gevallen geen háar bij verliezen.

4. L. „verkettert” ook geen „andersdenkenden”, hij laakt, of als men dan met alle macht wil: hij scheldt uit, wat hij lakenswaardig vindt. Of hij juist ziet, doet voorloopig niet ter zake, en of v. M. niéts lakenswaardigs ziet doet heelemáal niet ter zake. Wanneer L. leelijke dingen meent te ontdekken, dan heeft hij het volste recht te — met het klassieke slagzwaard: — „schelden”; en of v. M. in zijn plaats niéts „schelden” zou, interesseert ons niet, kan hij gevoegelijk voor zich houden. Te spreken van „andersdenkenden”, van „allen die geen soc. dem. zijn”, is: de dingen met elkaar verwarren. Er is geen sprake van sociaal-demokratie of socialisme als L. de lieden „uitscheldt” om hun gebrek aan kracht, gebrek aan moed, gebrek aan weiding. Evenmin als er sprake is van majesteitsschennis wanneer men in een „open brief aan de Koningin” haar er-op wijst dat haar hofhouding zooveel geld kost. L. ziet in 'n klasse zoo-en-zoo-veel kwaad; wat is er tegen dat hij haar dit verwijt?

Ja, hoor ik v. M. misschien weer kermen, maar die „fiere meest-waardevollen” dan! Moeten die dan zooveel „jaren later pas” komen groenloopen?! — Dus zou men van eenige volbloed-sociaaldemokraten willen eischen, dat zij hun haat en hun wrok zolang opbergen totdat ze alleen zijn ter wille van deze stuk-of-wat miserabele „meest-waardevolle elementen”?, die nòch de heele sociaaldemokratie 'n siertje kwaad doen als ze heelemáal wegblijven, nòch haar logischen groei in het produktie-leven 'n siertje zullen vertragen als ze eens 'n tiental jaren later zich komen aanmelden? De S. D. P. C. is niet opgericht om eenige twijfelachtige bekeerlingetjes te maken onder gedesilluseerde bourgeois-studenten, die als 'n haas „op de vlucht gaan” als L. wat kwaad van de bourgeoisie spreekt. De S. D. P. C. staat op het standpunt der sociaaldemokratie!, wat wil zeggen: dat ze niéts anders kan zijn dan eene „inrichting, die aan alle goedwillenden (bourgeois als anderszins) gelegenheid geeft, om zich te informeeren en te instrueeren omtrent de wetenschap, die de wetenschap is van den groei en het wezen der arbeidende klasse.” Hier wordt aan derden, er-buiten-staanden, niéts anders dan eene gelegenheid gegeven. Willen ze niet, moeten zúllie weten; „graag of niet”. Niéts is een onhebbelijker verschijning dan het vervelend-onlogische ras van half-wassen bourgeois-socialistischen, die meenen dat het socialisme in hèn (*) eigenlijk de ware kracht, de zuiverste vertegenwoordiging, en de beste vooruitgang zal vinden; dat zij (*) o. z. t. z. de fteeren dezer wereldbeschouwing zijn, de „bezitters” der sociaal-demokratie. En volkomen terecht is de opmerking, die Vliegen maakte: dat het niet getuigde van een helder sociaal-demokratisch inzicht in de dingen, wanneer men meende dat eene „propaganda”, eene „bekeerling” of „opvoeding tot het socialisme” onder bourgeois-studenten, iets belangrijks kon zijn in de sociaal-demokratische beweging, er iets van beteekenis in zou uitrichten. (**)

*) Ik wil dit kategorisch opgevat hebben; dus niet „hèn” en „zij” als verzameling van aparte, al-of-niet verdienstelijke individuen, maar als maatschappelijke verschijnings-groep in z'n geheel.

**) De S. D. P. C. kan niet anders zijn dan: eene coöperatie tot onderlinge hulp en steun bij onze soc. dem. ontwikkeling, om te komen tot kennis, en dús tot macht voor het individu. Maar dit niet beschouwd: als eene „propaganda” voor de soc. dem. of de S. D. A. P., niet dus rechtstreeks voor, in 't belang van de soc. dem.; maar in de groote hoofdzaak: om ons-zelfs-wil, om onze eigen individuen te brengen tot macht, om als mensch, dus sociaaldemokraat, zooveel te bereiken als te bereiken valt (sociaal-ethiesch; geschieds-filosofisch; in onze psychologische bewustwording). Dit wil ieder-voor-zichzelf natuurlijk voor de soc. dem.; het nut hiervan voor de soc. dem. bestaat dus wel secundair, is echter geen factor die de intentie, boven bedoeld, beïnvloedt. „Propaganda” in den engeren zin is echter: andersdenkenden tot onze inzichten trachten te brengen. Voor de S. D. P. C. heeft dit geen zin. Als de tijd voor de bourgeois

Zij die zich op dit eng-genomen „propaganda”-standpunt bevinden, zullen het logischheids-halve spoedig hebben te verlaten.

5. Dit nu zoo zijnde: zegge: dat L's „gescheld” eerstens betrekking heeft op persoonlijk-geziene positieve dingen, die nòch met iets specifiek-sociaaldemokratisch's te maken hebben, nòch voor iets anders vatbaar zijn dan voor min-of-meer-individueele uitleggingen; en tweedens: dat het geen de minste schade veroorzaken kán, in dit ons geval, aan de soc. dem. of aan iets van dien aard (bourgeoisvogels-verschrikkingen en zoo); — dit nu zoo zijnde, is het voor ieder die den zin voor logica niet mist aller-belàchelijkst wanneer daar een Musschenbroek met hoogrood gelaat komt aan-verontwaardigen met een: „Wat heeft de sociaaldemokratie u gedaan???”; en dan dit fraai's nog driemaal herhaalt.

Nu moet men goed begrijpen:

- 1°. is er geen sprake van eene soc. dem. uitlegging van dingen;
- 2°. is er geen sprake van eene propagandistische tendens.
- 3°. gaat het de Soc. dem. heelemáal niet aan of daar wat bourgeois socialistische-groentjes zich van schrik terug-trekken;
- 4°. zou 'n dergelijk terug-trekken slèchts te wijten zijn (zooals v. M. half toegeeft) aan de verregaande groenheid van het burgerlijk redeneer-vermogen in kwestie;
- 5°. moet men het hooren vragen door een v. Musschenbroek aan iemand als L. . . ! door v. M. die juist verklaart „de S. D. A. P. chronisch te zullen blijven verlaten”, die verklaart, toch eigenlijk niet anti-royalistisch te zijn”, en zoo meer.

Eerst dus anti-socialistische en verwarde praatjes verkoopen, en dan nog vragen: „wat heeft de sociaaldemokratie u gedaan”? Heeft L. hier niet de beste redenen om meneer Musschenbroek wat erg vaderlijk naar zijn plaats terug te geleiden? En hem vriendelijk te verzoeken verstandigheids-halve, en ook wáardigheids-halve, voorlopig nog maar z'n mond te willen houden over „sociaaldemokratie”? — Wat v. M's „pad” is, zijn manier van optreden en werken, gaat ons voorloopig niet aan, maar hij moet nu ook niet gaan staan verontwaardigen over „de Sociaaldemokratie”. Krachtens de historie en de feiten is er maar éen Soc. dem., die der „Internationale soc. dem. arbeiders-partij”; dit is de officieele erfenis van Marx-Engels. Als v. M. nu om de een of andere reden deze Soc. dem. níet met de erfgenamen wil deelen, moet hij niet zoo onlogisch zijn om toch te doen alsof hij haar alléén bezat en alsof hij haar belangen nu eigenlijk veel beter kan behartigen dan de „bekrompen” en „eenzijdige” eigenlijke bezitters. Dat is net als dat klein-Jantje „Pa's” beurs neemt met de woorden: „wat heeft mijn geld u gedaan?”, dat gij het zoo durft uit te geven aan dingen die ik niet lust! — v. M. moest begrepen hebben dat L. hem niet het zwijgen oplegde over zijn v. M's „paadje”, nòch over de kwestie; welk „paadje” of beter is; maar klein-Jantje, (hij moge overigens misschien al een beteren smaak hebben dan „Pa”), moet níet in „Pa's” beurs neuzen, op straffe van een draai om z'n ooren. v. M's vergelijking was onjuist, was niet zuiver parallel met de waarheid. v. M. spreekt over „standjes-geven in de kinderkamer”, en L. heeft het over de „officieele sociaaldemokratie”. De S. D. P. C. staat op het standpunt der „officieele sociaaldemokratie”, en v. M's eerste aanval was: dat L. hiervan-de-belangen benadeelde. Dit heeft niéts te maken met „standjes-geven in de kinderkamer”. Wanneer L. beduidt dat hij „verder is in socialisme” dan v. M., dan bedoelt hij „verder in de officieele opvatting er-van”; en dat kan, na het hier-voren-betogde, ook blijkbaar erg goed waar-zen. — Men verwarde hier de dingen weer. 'n Klein beetje stuur houden s. v. p. Niemand zal het in z'n hersens krijgen v. M. en zijns gelijken het goed recht te ontzeggen om kritiek te leveren op L's taktiek, of op de een of andere speciale voorstellingswijze van hem. Als ik het niet te onbelangrijk vond zou ik hier zèlf daarover beginnen. Maar ik herrinner er aan: het stuk had niéts te maken met de Soc. dem. of de S. D. P. C. an-und-für-sich. De

elementen rijp is, zullen ze zich wel aansluiten bij de S. D. A. P.; dån vluchten ze ook niet meer voor artikels van L. En vóór dien tijd behoeft men ze ook niet in slaap te wiegen door zich voor hen stiekem te houden; dat heeft absoluut geen nut, en is volstrekt onnoodig. Onrijpe vruchten vallen tóch niet van den boom.

heeren debaters hebben er een hutspot van gemaakt, en het een met het ander verwisseld.

6. Ten slotte nog dit:

Het is in 't algemeen volkomen juist, dat, „al verschilt men met elkaar in z'n opvattingen buiten het doel en in de keuze van z'n middelen”, men toch beide heel goed kan „behooren tot één zelfde richting, met één zelfde doel.” Maar in het speciale geval-in-kwestie ontken ik het tot op zekere hoogte. Wanneer v. M. het „schelden” van L. en vele andere sociaaldemokraten hinderlijk of erger vindt, of hun beschouwing van heel veel dingen onjuist of onbillijk, dan heeft dat ontegenzeggelijk ook z'n oorzaak in verschil van temperament of in een meer- of minder-objektief beschouwen van hem (v. M.). Doch dat z'n motiveering, (in dit bijzondere geval), waar-om hij vond dat L. door zoo kras op te treden zijn richting nadeel had toegebracht, beslist getuigde van een on-sociaaldemokratisch of onjuist inzicht in de dingen, heb ik reeds betoogd; en dat zijn zucht, (nu in 't algemeen), om de zaken bij hun zachtsten naam te noemen en de feiten niet zonder de noodige vergoelijking te beoordeelen, geheel den man doen vermoeden die achter z'n schrijfbureau „socialisme heeft bestudeerd” en z'n visie nog niet heeft verhelderd en ver-plastisch gevonden door de scherpe tegenstellingen in den reeëlen materielen strijd dezer dagen, wil ik hier even met nadruk beweren en staande houden. Niet iedereen wordt door de bourgeoisie even lastig gevallen en ziet daardoor even duidelijk de verhoudingen en toestanden om zich heen. Gevaar en zorg maken wel dikwijls onredelijk en hard, maar ontwikkelen ook meestal een juist en vluggen blik. En evengoed kan men bij het tegengestelde eene overeenkomstig-tegengestelde tendens bespeuren.

— L.'s aanmaning: om het den meer-geschoolden elementen onder de sociaaldemokraten nu maar niet al te moeilijk te maken al begaan ze wel eens fouten in hun heftigheid, is waarlijk wel gegrond genoeg om door v. M. en zijns gelijken eens eerlijk ter harte te worden genomen. En wanneer v. M. het zich dan ook eens tot eer en regel stelde om zich liever door de degelijkheid en den inhoud van zijn stof-behandeling te doen respecteren aan zijne tegenstanders, dan van hen een nog-onverdiend respect af te dreigen met eene vrij-komische waarschuwing van niet-meer-te-zullen-antwoorden, — dan zou de goede toon zoowel als de korthed van het debat over zulke betrekkelijk-geringe zaken er ongetwijfeld aanmerkelijk bij winnen.

A. N.

Naar aanleiding van „Oude Studie”.

Door J. A. v. H.

Noch de heer J. A. v. H. noch steller dezes heeft de lezing van den heer Van Sandick bijgewoond. We staan dus in zoover gelijk, dat we geen van beide onbevooroordeeld zijn door argumenten of uitingen van dien spreker. 't Is daarom dat ik gaarne mijn zienswijze stel tegenover die van den heer v. H.

'k Begin met de verklaring dat ik 't laatste gedeelte van zijn artikel zeer mooi vind, en gaarne deel ik zijn overtuiging, dat de kennismaking met vroegere beschaafde maatschappijen, en met de nagelaten gedachten van de meest superieure geesten uit die tijden, met den strijd die toen de gemoederen bezighield, de overtuiging geeft van de identiteit van 't ontwikkelingsproces van alle volkeren door alle tijden. Ze zal geven 't vermogen om te beschouwen als ondergeschikte details van dat proces, al de tijds-vragen, die den denkenden mensch bestormen, en alle maatschappelijke evenementen als zoovele kleine schakels zich vormende tot een geleidelijke aaneensluitende keten.

Zou men hieruit tot de gevolgtrekking willen komen, dat de huidige sociale beweging van den kant der klassiek ontwikkelden appreciatie moet ontvangen, dan heeft men misgekeken. Want juist die opleiding kweekt de meest reactionaire elementen onzer samenleving.

Zoo kom ik op 't begin dat in zekeren zin den stempel der zelfingenomenheid draagt.

Indien 't waar is, wat de heer v. H. beweert, dat de klassieke opvoeding schenkt de „*aequa mens*” dan beklag ik hen, voor wie op 12-jarigen leeftijd dien toekomst wordt beslist.

Ik vind gelijkmoedigheid bij jonge menschen niet gewenscht, zelfs een teeken van luien hersendommel.

Geloof men aan eigen intellectueele gaven, dan is aanname van door anderen verkondigde wereldwijsheid niet denkbaar. Heeft men deze zelf verkregen ten koste van jaren levens, dan kan wel appreciatie en beaming volgen. Ik kan me echter niet vertrouwd maken met 't idee, als zoude een 18-jarig gymnasiast — denkend en opmerkend — zich neerleggen bij eens anders ondervinding.

Integendeel, de jonge mensch is eigenwijs, hij wil zelf ondervinden.

Me dunkt, een langzamerhand gevormde levensbeschouwing, als 't ware gekristalliseerd in den loop der jaren uit een mixtum compositum van allerlei emoties en gewaarwordingen, is voor den betrokken persoon van meer waarde dan eene, die hem geheel geacheveerd wordt gegeven.

Blijken ze ten slotte identiek te zijn, zooveel te beter, maar ieder is verplicht dit zelve te ondervinden, niet 't à priori aan te nemen.

En sloot een klassieke opvoeding een geestesstrijd uit bij verstandig ontwikkelde jonge menschen, dan zou ik die opvoeding verderfelijk achten voor de volksontwikkeling.

J. M. G.

Vrije Studie.

Uit een persoonlijk gesprek met den heer W. Kamp is mij gebleken dat wij beiden over het beginsel van de zaak, aangeraakt in het stukje „Vrije Studie”, vrij wel het zelfde dachten. Een uitvoerige repliek, ook over de bij-kwesties, kan dus m. i. achterwege blijven. Verkeerd begrepen had de heer W. Kamp mij toen hij uit mijn stukje opmaakte, dat ik alle poging tot verbetering in onze studie afkeurde, zoolang de grondoorzaak van de verkeerde wijze waarop in 't algemeen onze studie wordt opgevat, nl.: het feit, dat wij hier studeeren om geld te kunnen verdienen, niet om nuttigen arbeid te kunnen verrichten, niet weggenomen was. Juist van geleidelijke verbetering, met voortdurende wisselwerking van toestanden op den-beelden en omgekeerd, is vooruitgang te verwachten en juist daardoor is 't bereiken van ons ideaal mogelijk.

D. A. VREEDENBERG.

Inhoud der Studenten-weekbladen.

Minerva. (1 Dec. 1898).

Heel even aangeroerd om den „open brief aan de Hoofd-Redactie”. Merkwaardig dat zij die de inrichting van de Minerva kennen, het uitsluitend „Leidsch”-ervan-zijn zien en het feit Algemeen-Studenten-Weekblad zich te noemen als ironie leeren beschouwen, dat zij er tegen in verzet komen. Merkwaardig, zeer logisch.

Niet-logisch is aan het slot het beroep op de Hoofd-Redactie; zij er dan nog heusch menschen die het Leidsch argument niet kennen: „'t Is altijd zoo geweest, 't moet dus steeds zoo blijven.”

Propria Cures (3 Dec. 1898).

Het ingezonden Tugather van Th. Hammes verdient zijn plaats voór in de „Propria”. Mooi-hatelijk waar het een ondoordacht of quasi-geestig gezegde van Prof. Treub aanpakt; krachtig, waar het kortzichtigheid beloont, zuiver en fier waar het student-zijn, d. i. het jonge vrije man zijn, voorgeschoven wordt.

Jammer, dat zooveel die studeeren, niet vrij zijn, zich niet kunnen stellen „buiten de conventie, ja daarboven”, dat zooveel geen studenten zijn.

Verder heeft dit nummer nog al interessante polemieken en 3 korte boekaanwijzingen; Sociale lectuur, waaronder zeer gelukkig „Socialisme en Sociale beweging” door Prof. Sombart (vertaald door Helène Mercier).

Ongelukkig is die Boekbeoordeeling over den Vierden Bundel van Van Deyssel.

A. v. S. voelt zich teleurgesteld en geeft anderen een raad, waardoor ze 't niet zullen worden.

Waar vandaan haalt men toch het recht aan anderen een eisch te stellen.

W.

Sprokkelingen.

Atjeh voor de Atjehers, 'n bewijs voor zenuwzwakte van kapitein Vemer. Houding van de pers tegenover het anarchisme na Luccheni's daad.

In de verslagen omtrent de zaak Vemer werd er onder verschillende feiten, waar uit tot het zenuwzwak zijn van kapitein Vemer geconcludeerd moest worden, ook dit genoemd, dat hij in Indië de meening had geopperd, dat Atjeh eigenlijk aan de Atjehers moest behooren.

De andere aanduidingen tot zenuwzwakte er geheel buitenlatende en ook de kwestie, wat er eigenlijk met Atjeh moet gebeuren, wil ik toch even mijne bevreesing uiten, dat eene dergelijke uiting wordt aangenomen tegen iemands gezonde geestvermogens te getuigen.

Dat 'n uiting „als Atjeh voor de Atjehers” als 'n indice tot 't verwijzen naar een zenuwlijders gesticht zou worden beschouwd in een land, dat zoo trotsch gaat op den „tachtigjarigen vrijheidsoorlog zijner vaderen”, ware toch wat al te dwaas.

* * *

Onder dit opschrift neem ik me voor, wanneer 't geval 't zoo meebrengt, uitingen van de Pers en berichten er in die me voorkomen smetjens en vreemdigheden op de japon van onze „koningin der aarde” of samenleving te zijn, van korte min of meer aangezwaarde kanttekeningen te voorzien.

Nu de hartstochten, opgewekt door den aanslag van Luccheni wat bekoeld zijn, nu Luccheni veroordeeld is, en 't congres over de anarchie aan de orde van den dag is, lijkt me 't oogenblik niet zoo ongeschikt om nog even terug te komen op de houding van de pers na den aanslag van Luccheni.

Gunstige uitzonderingen daargelaten, kenmerkte ze zich door een verscherpte houding tegen die uiting van doodelijke wanhoop en tengevolge daarvan haat, die men met den naam anarchisme van den daad bestempelt en die zich openbaart door dergelijke aanslagen als de boven aangehaalde.

„Men moest de anarchisten dit,” men moest ze dat en dan volgden voorstellen omtrent allerlei repressieve maatregelen.

De vraag rijst er of „de voorlichster der publieke opinie” nu nog niet tot 't inzicht is gekomen, dat de anarchie van de daad, — de uiting van tot doodelijken haat geworden wanhoop over de corruptheid en misvormdheid der maatschappij — het noodwendig gevolg is van misstanden der samenleving en dat dus verscherping der repressieve maatregelen, — daargelaten nog, of ze te billijken zijn, uitingen als ze zijn van ontrusting en vrees, inplaats van rechtvaardigheidsgevoel, — zeer weinig zullen geven.

De tot stelsel geworden wanhoop en haat van een anarchist, is een te machtig gevoel, dan dat strafbedreiging bij de wet er tegen vermag.

Voor iemand, die met de maatschappij, zijn leven en zijn toekomst afgedaan heeft, die zijn leven voor zijn zaak overheeft, heeft 't woord straf zijn versterking verloren, zoolang de toestanden zoo blijven, zullen er menschen in die stemming komen en anarchist worden en zoo groeit 't anarchisme op uit 't leven zelf, even noodwendig als een rot lichaam ziekte verschijnselen zal toonen tot dat 't door hygienische maatregelen in een betere gezondheidstoestand zal zijn gekomen.

Verbieden van 't prediken der leer van 't anarchisme, geeft niet. Waar 't anarchisme bestaat, is 't de maatschappij zelf, die 't heeft doen geboren worden en groeien.

Slechts te voorkomen, dat de individuen tot zoo'n wanhoopstoestand vervallen, dat ze anarchist worden, door de toestanden zelf te verbeteren, kon baten.

Is de vraag zoo ongerijmd, dat de voorlichster der publieke opinie dit zelf wel zou kunnen overdenken, maar dat ze liever niet erkende, dat de maatschappelijke toestanden zelf eigenlijk de schuld zijn van anarchistische aanslagen en dat onze veroordeeling eigenlijk veel meer die toestanden dan den dader hooren te treffen, al is 't anarchisme op zich zelf ook streng te veroordeelen?

En had zij niet een vrij wat nobeler houding ingenomen, als ze de daad van Luccheni, 'n tot anarchist geworden oppassend arbeider als 'n spoorslag te meer had opgevat om de handen aan 't werk te slaan tot verbetering der toestanden, zoodat oppassende werklieden door de levens-

omstandigheden zelf niet tot zoo'n wanhoop zouden gebracht worden dat ze anarchist werden?

J. R. VAN MUSSCHENBROEK.

N.B. Met anarchisme is hier steeds anarchisme van de daad bedoeld.

Berichten en mededeelingen.

Door den Senaat van het D. S. C. is eene prijsvraag uitgeschreven onder de leden, voor een zoo eenvoudig mogelijk Diploma van lidmaatschap van het Corps.

Inzendingen vóór 1 Februari.

De Almanak-Redactie bericht, dat de ledenlijst ter inzage ligt op de S. P., Vult allen uwe namen in.

Nogmaals verzoekt de Redactie van den Almanak dringend om jaarverslagen der Vereenigingen, Mengelwerk en Varia, Teekening Schutblad, Titelplaat, Plaat over Studenten-toestanden.

Afdeeliningsverslagen Studiebelenen liggen ter lezing op de S. P.

AGENDA.

Donderdag 8 December. Algemeene Vergadering Weerbaarheid.

Donderdag 8 en 15 December. F. van der Goes, Omwenteling der Bourgeoisie.

Dinsdag 13 December. Uitvoering „Apollo”.

PROGRAMMA.

Soliste: Mej. F. G. Louet Feisser.

Canzone „Voi che Sapete” uit Figaro's
Hochzeit. W. A. Mozart.
Liederen.

Orchestwerken:
Ouverture „Coreolan” L. van Beethoven.
Balletmuziek I en II uit „Rosamunde” F. Schubert.
Introduction 1° Act de „Fervaal” V. d'Indy.
Symphonie G Moll W. A. Mozart.

Woensdag 14 December. Uitvoering „Odin.” Bal na.

CORRESPONDENTIE.

Door een bijzondere omstandigheid blijven alle stukken aan de redactie en het antwoord hierop liggen tot een volgend nummer.

ADVERTENTIËN.

TE HUUR voor twee vrienden, liefst leden van de S. D. A. P.:

eene gestoffeerde KAMER

met vrije SLAAPKAMERS met of zonder pension op netten stand en vrolijk uitzicht. Adres HOEDEN- en PETTEN-MAGAZIJN, OUDE DELFT 115.

KAAPSCHE WIJNEN

van

Johan M. Prillewitz & Co., Amsterdam.

Bij iedere hoeveelheid verkrijgbaar

bij **Ghr. F. RÜTER**, Peperstraat.